

Aan alle professionele bewindvoerders  
die werkzaam zijn binnen het  
rechtsgebied van het arrondissement  
Rotterdam

Afdeling Privaatrecht, team  
Kanton 2 - locatie  
Rotterdam

bezoekadres  
Wilhelminaplein 100/125  
3072 AK Rotterdam

correspondentieadres  
Postbus 50955  
3007 BS Rotterdam

datum 5 december 2019  
van  
ons kenmerk  
uw kenmerk  
onderwerp Nieuwsbrief december 2019

t 088-36 26000  
f 088-36 10559

Beste bewindvoerders,

Hierbij doe ik u de nieuwsbrief toekomen waarin ik een aantal inhoudelijke onderwerpen die tijdens de bewindvoerdersmiddag van 4 oktober jl. ook aan de orde zijn geweest nader onder uw aandacht wil brengen. Ik verzoek u van de inhoud kennis te nemen en deze te delen met de (assistent) bewindvoerders binnen uw organisatie. Ik verwijs ook graag naar de bijlage speciaal voor de digitaal werkende bewindvoerders.

### **Toestemming of machtiging**

Wanneer is machtiging van de kantonrechter nodig en wanneer volstaat toestemming van betrokkene?

Artikel 1:441 lid 2 BW zegt daarover:

*“Hij behoeft echter toestemming van de rechthebbende of, indien deze daartoe niet in staat of weigerachtig is, machtiging van de kantonrechter voor de volgende handelingen:*

- a) beschikken en aangaan van overeenkomsten tot beschikking over een onder het bewind staand goed, tenzij de handeling als een gewone beheersdaad kan worden beschouwd of krachtens rechterlijk bevel geschiedt;*
- b) een making of gift waaraan lasten of voorwaarden zijn verbonden, aannemen;*
- c) geld lenen of de rechthebbende als borg of hoofdelijke medeschuldenaar verbinden;*
- d) overeenkomen dat een boedel, waartoe de rechthebbende gerechtigd is, voor een bepaalde tijd onverdeeld wordt gelaten;*
- e) het aangaan [...] van een overeenkomst tot het beëindigen van een geschil, tenzij het voorwerp van het geschil een waarde van € 700 niet te boven gaat;*
- f) andere bij de instelling van het bewind of nadien aangewezen handelingen.*

Als de betrokkene niet in staat is om de vereiste toestemming te geven of weigert toe te stemmen, heeft u als bewindvoerder (of curator) dus machtiging van de kantonrechter nodig voor de in dit artikel opgesomde handelingen.

datum 5 december 2019  
kenmerk -  
pagina 2 van 8

Er zijn twee onderwerpen waarbij de bewindvoerder met uitsluiting van betrokkene bevoegd is en dat is het aanvaarden van een erfenis en het vorderen van een verdeling van goederen (bijvoorbeeld bij een echtscheiding of bij een erfenis). Is een betrokkene niet in staat toestemming te geven voor beschikkingshandelingen, dan kan een erfenis alleen beneficiair worden aanvaard. Raadpleeg steeds zoveel mogelijk de landelijke Aanbevelingen voor de vraag wat is vereist.

De kantonrechters in Rotterdam gaan ertoe over om in de instellingsbeschikking te vermelden of de betrokkene al dan niet in staat is om zelf toestemming te geven, na onderzoek ter zitting. Als betrokkene daartoe wel in staat is, kan hij/zij bijvoorbeeld ook toestemming geven voor een uitgave van meer dan € 1.500,-. Dan heeft u daarvoor dus in principe geen machtiging van de kantonrechter nodig.

Wilsbekwaamheid (in staat zijn wil te bepalen; *compos mentis*) is echter niet een constante aangelegenheid. Dat betekent dat, ook al staat in de beschikking bij de instelling dat betrokkene wilsbekwaam is, er toch sprake kan zijn van een wijziging van de situatie, waardoor de bewindvoerder toch machtiging moet vragen en daarbij goed moet motiveren dat de eerder geconstateerde wilsbekwaamheid voor deze specifieke beslissing niet (meer) bestaat. Ook het omgekeerde geldt natuurlijk.

Doet u een wijzigingsverzoek en is er iets veranderd voor wat betreft de wilsbekwaamheid (iemand kan eerst wel, maar daarna niet meer iets zeggen over de rekening en verantwoording, of is niet meer in staat om zijn/haar wil te bepalen over beschikkingshandelingen), meldt u dat dan expliciet bij het wijzigingsverzoek. Ook wordt u verzocht het expliciet aan te geven als publicatie van bewind in het CCBR inmiddels wel, of juist niet meer nodig is. De beschikking tot wijziging bevat op die manier de meest actuele situatie.

In alle lopende bewindsdossiers waarbij in de instellingsbeschikking niet is vermeld of betrokkene toestemming kan verlenen, gaan de kantonrechters ervan uit dat, als betrokkene in staat is de rekening en verantwoording te begrijpen en te beoordelen, dat hij/zij ook in staat kan worden geacht zelf toestemming te geven voor beschikkingshandelingen.

Is echter in de instellingsbeschikking vermeld dat hij/zij de R&V niet kan begrijpen en/of niet kan beoordelen dan is het niet aanvragen van een machtiging de verantwoordelijkheid van de bewindvoerder. Die situatie betekent soms dat betrokkene ook niet in staat is toestemming te geven voor beschikkingshandelingen. Dat is afhankelijk van de situatie. U moet dan (als u geen machtiging hebt aangevraagd) bij de R&V een bewijs van toestemming van betrokkene meesturen ter onderbouwing van de beschikkingshandeling. In twijfelgevallen zal de kantonrechter bij betrokkene willen toetsen of het gaat om een reële instemming.

### **Aangaan saneringskrediet**

In het licht van het vorenstaande geldt t.a.v. een saneringskrediet in een problematische –schulden bewind:

datum 5 december 2019  
kenmerk -  
pagina 3 van 8

- In een geval waarin betrokkene niet in staat is om toestemming te geven voor de handelingen als bedoeld in artikel 1:441 lid 2 BW, dient de bewindvoerder van tevoren machtiging te vragen voor het aangaan van een saneringskrediet.
- Als betrokkene wel in staat is om zelf toestemming te geven, dient een kopie van de saneringskrediet overeenkomst toegestuurd te worden aan de rechtbank om in het bewindsdossier te voegen.

### **Wat te doen als de schulden zijn opgelost?**

In de nieuwsbrief van mei 2019 is hier al uitvoerig op ingegaan. Van belang is goed te weten op welke grond bewind wordt (is) ingesteld; dat is de basis voor het verdere beheer.

Als het bewind is ingesteld uitsluitend op de grond problematische schulden en de schulden zijn opgelost, dan vervalt de grond voor bewind. Markeer dit moment (datum schone lei na MSNP, WSNP, einde saneringskrediet of eigen schuldhulpverlening) tijdig in het dossier van betrokkene. U dient zo spoedig mogelijk nadat de schulden zijn opgelost, opheffing van het bewind te vragen, of wijziging van de grond als u toch meent dat bewind nog langer noodzakelijk is en er inmiddels sprake is van een lichamelijke/geestelijke toestand. U moet dan wel deze nieuwe grond kunnen onderbouwen, met bij voorkeur een medische verklaring en/of CIZ-verklaring/indicatie. Een verklaring van een begeleider c.q.hulpverlener, mits goed beargumenteerd, kan ook als onderbouwing dienen.

Naast het onderbouwen van de nieuwe grond moet u in het verzoek tevens aangeven of publicatie in het CCBR nog gehandhaafd dient te blijven en of betrokkene wel of niet in staat is de rekening en verantwoording te begrijpen en te beoordelen en wel of niet in staat is toestemming te geven voor beschikkingshandelingen.

Als de schulden zijn opgelost en er is geen lichamelijke/geestelijke toestand, dan is een verstrekkende maatregel als beschermingsbewind niet langer noodzakelijk. In dat geval moet u (evt. samen met betrokkene) verzoeken om opheffing van het bewind. Betrokkene kan bijvoorbeeld nog wel enige tijd met budgetbeheer worden ondersteund alvorens hij/zij weer zelf het financiële beheer ter hand neemt. Deze periode valt dan echter niet meer onder het bewind. Denkt u er s.v.p. aan dat u ook bij de gemeente de bijzondere bijstand tijdig laat stopzetten. In alle gevallen geldt: u ziet het einde van de problematische schulden aankomen. Handelt u dus ruim op tijd en blijf alert.

### **Scheiding van betrokkenen**

De beslissing om te scheiden is van persoonlijke aard, maar als sprake is van beschermingsbewind zal de bewindvoerder wel betrokken worden bij de afwikkeling en verdeling van de vermogensbestanddelen. Om te voorkomen dat de bewindvoerder door één of beide echtelieden tegen de ander wordt uitgespeeld bij de scheiding en deling van het vermogen, is uitgangspunt dat één van beiden een andere bewindvoerder zoekt.

Als betrokkenen toch dezelfde bewindvoerder willen behouden zal daar gemotiveerd om moeten worden verzocht, met een door beide echtelieden/partners ondertekende verklaring dat ze zich bewust zijn van het feit dat -als er gedurende de scheiding en deling van het vermogen toch conflicten ontstaan

datum 5 december 2019  
kenmerk -  
pagina 4 van 8

als gevolg waarvan wijziging van bewindvoerder nodig is- de daaruit voortvloeiende kosten geheel voor rekening komen van beide echtelieden/partners.

### **(Eind-)R&V in partnerdossiers**

In de gevallen waarin partners gezamenlijk onder bewind staan en er één wegvalt door opheffing (bijvoorbeeld bij scheiding) of overlijden, dan dient u als bewindvoerder een gezamenlijke R&V in te dienen over de gezamenlijke periode en voor de periode daarna een afzonderlijke verantwoording over het resterende gedeelte van het jaar voor de overblijvende partner (voor de werking in de digitale omgeving zie bijlage).

### **Hoe te handelen bij overlijden betrokkene die onder bewind staat**

Het overlijden van betrokkene moet door de bewindvoerder zo spoedig mogelijk aan de rechtbank worden doorgegeven. Het bewind eindigt van rechtswege op het moment van overlijden. Wat mag of moet een bewindvoerder dan nog doen?

Het is de taak van de bewindvoerder om de eindrekening en verantwoording op te maken en af te leggen aan de (vertegenwoordiger van de) erfgenamen. Dat betekent dat de bewindvoerder nagaat wie de erfgenamen zijn. Dat kan blijken uit een verklaring van erfrecht, of uit inlichtingen van het Centraal Testamentenregister (gratis te bevragen) in combinatie met een testament, en/of uit de wet.

Het is niet de taak van de bewindvoerder om de uitvaart te regelen. Dat moeten de erfgenamen doen. Bij gebreke daarvan of onbekendheid daarmee bepaalt de Wet op de Lijkbezorging dat de gemeente de uitvaart moet regelen.

Het is dus van belang dat de bewindvoerder nog bij leven van zijn cliënt of onmiddellijk na overlijden onderzoekt of en zo ja, wie de erfgenamen zijn en/of er een testament is.

De erfgenamen (familie) dienen bij een notaris een verklaring van erfrecht te laten opstellen. De rechtbank Rotterdam hanteert het beleid dat bij een totaal vermogen van < € 5.000,- het opstellen van een verklaring van erfrecht niet nodig is. Dat ontslaat de bewindvoerder echter niet van de verplichting om de eind-R&V aan de (bekende) erfgenamen af te leggen. De kosten voor het opstellen van een verklaring van erfrecht verschillen sterk per notaris of website, maar zijn geen reden om deze niet op te laten stellen.

Loopt u als bewindvoerder vast omdat u geen erfgenamen kunt vinden of de erfgenamen niets doen met de erfenis dan is sprake van een onbeheerde nalatenschap. Is sprake van een positief vermogen dan kunt u op grond van artikel 4:204 BW als gewezen bewindvoerder de kantonrechter verzoeken om een vereffenaar te benoemen. Die heeft juridische mogelijkheden om verder erfgenamenonderzoek te doen. De vereffenaar tekent de eind R&V voor de bewindvoerder. Een afschrift wordt ingediend bij de kantonrechter waarna het dossier aan weerszijden kan worden afgesloten.

datum 5 december 2019  
kenmerk -  
pagina 5 van 8

### **Hoe te handelen als bewindvoerder als betrokkene (uw cliënt) gerechtigd wordt in een nalatenschap**

Er van uitgaande dat alle goederen van betrokkene onder het bewind vallen, valt een erfenis ook onder het bewind. De bewindvoerder en betrokkene staan voor de keuze: verwerpen of zuiver of beneficiair aanvaarden:

1. Verwerpen: Op grond van de landelijke Aanbevelingen dient de bewindvoerder zo spoedig mogelijk aan de kantonrechter machtiging tot verwerping van de nalatenschap te verzoeken als vaststaat dat de nalatenschap negatief is. Let op! Heeft betrokkene minderjarige kinderen dan worden die, als namens de betrokkene zelf de nalatenschap wordt verworpen, in beginsel automatisch erfgenaam en moet de bewindvoerder zich afvragen of betrokkene de erfenis kan beheren, of zorgdragen dat de betrokkene namens zijn/haar kinderen bij de kantonrechter om verwerping van de nalatenschap verzoekt. Het vermogen van de kinderen valt niet onder het bewind.

2. Zuiver of beneficiair aanvaarden: Wil de bewindvoerder de erfenis zuiver aanvaarden, dan heeft de bewindvoerder daarvoor toestemming van betrokkene nodig. Geeft deze geen toestemming tot het zuiver aanvaarden of kan hij/zij deze toestemming niet meer verlenen, dan moet de bewindvoerder de erfenis beneficiair aanvaarden. U hoeft hiervoor geen machtiging van de kantonrechter. Wanneer onvoldoende duidelijk is dat het saldo van de nalatenschap negatief is, dient de bewindvoerder altijd beneficiair te aanvaarden. De bewindvoerder dient de verklaring van nalatenschap in te laten schrijven in het boedelregister. Dit doet u bij de rechtbank die hoort bij de laatste woonplaats van de overledene. U bent hiervoor griffierecht verschuldigd. Zijn er meerdere erfgenamen? Dan kunt u tegelijk de verklaring laten inschrijven. U betaalt dan slechts 1 keer deze kosten.

Heeft u als bewindvoerder de erfenis namens uw cliënt beneficiair aanvaard dan bent u wettelijk verplicht de nalatenschap af te wikkelen volgens de regels van de wet (de wettelijk vereffening).

### **Termijnbewaking: Pro-actief melden aan de rechtbank als termijn dreigt te verstrijken om onnodig rappelleren en zittingen te voorkomen**

Het is de verantwoordelijkheid van de professionele bewindvoerder om bij aanvang van bewind een boedelbeschrijving in te dienen en vervolgens jaarlijks een rekening en verantwoording. Als een termijn niet wordt gehaald verzoeken wij u dringend om dat al vóór het verstrijken van die termijn aan ons door te geven om te voorkomen dat we u moeten rappelleren. Als we ondanks rappelleren niets van u ontvangen wordt er een zitting bepaald.

Zodra u bent opgeroepen voor een zitting zal deze doorgang vinden. Het daags voor de zitting indienen van het verslag is geen reden om de zitting te annuleren. Werkt u nog niet digitaal dan kunt het verslag meebrengen en ter zitting inleveren. Een digitaal ingediend verslag kan ter zitting worden besproken (breng uw eigen laptop mee).

Ontvangt u van ons een rappelbrief of een digitaal rappel terwijl u meent het verslag te hebben ingeleverd, neemt u dan per omgaande telefonisch contact met ons op. Dat voorkomt dat we onnodig een zitting gaan inplannen.

datum 5 december 2019  
kenmerk -  
pagina 6 van 8

### **Als u besluit of genoodzaakt bent te stoppen als bewindvoerder:**

Stelt u de rechtbank daar zo spoedig mogelijk van in kennis zodat we in overleg kunnen afspreken hoe u dat het beste kunt aanpakken, zodat betrokkenen daarvan zo min mogelijk hinder ondervinden. De rechtbank hanteert in het algemeen als uitgangspunten:

- \* dat een betrokkene zelf mag aangeven of hij/zij instemt met de door u beoogde opvolger of dat hij/zij zelf een andere bewindvoerder gaat zoeken;
- \* dat u in dit soort situaties geen kosten voor het opmaken van de eindrekening & verantwoording in rekening mag brengen ten laste van betrokkene, ook niet als die vergoed worden vanuit de bijzondere bijstand;
- \* dat u ook na de wijziging zorg draagt voor een tijdige en volledige afwikkeling van uw voormalige dossiers, incl. het afgeven van stukken en/of digitale gegevens;
- \* dat u met de door u beoogde opvolger afspraken maakt over de aanvangskosten van de opvolgend bewindvoerder. In de regel staat de rechtbank immers niet toe dat in dit soort situaties de aanvangskosten voor rekening van betrokkene komen.

NB! Wordt u benaderd om dossiers van een bewindvoerder over te nemen, vraag dan voordat u enig werk verricht of de rechtbank deze overname ondersteunt.

### **Wijziging bewindvoerder**

Wij wijzen er nogmaals op dat, als u wordt aangezocht door een betrokkene om van bewindvoerder te veranderen, u dan contact moet opnemen met de bestaande bewindvoerder om de situatie te bespreken. Besluit u het bewind over te nemen, dan moet u bij het verzoekschrift een schriftelijke reactie van de bestaande bewindvoerder overleggen, zodat duidelijk is dat dit gesprek heeft plaatsgevonden (Aanbevelingen meerderjarigenbewind, G4).

Hoogachtend,  
mr drs E. van Schouten  
coördinerend kantonrechter CBM  
Rechtbank Rotterdam

datum 5 december 2019  
kenmerk -  
pagina 7 van 8

## **BIJLAGE:**

### **Specifieke aandachtspunten voor digitaal werkende bewindvoerders**

Instellingsverzoeken of verzoeken tot wijziging bewindvoerder, opheffing maatregel of wijziging grond kunnen nog niet digitaal worden ingediend en afgehandeld. U zult het verzoek dus nog op papier moeten aanleveren.

***Boedelbeschrijvingen, Rekening & Verantwoordingen, Vijfjaarlijkse evaluaties en Machtigingsverzoeken*** kunnen digitaal worden ingediend. NB! De modellen voor machtigingsverzoeken zijn niet bedoeld voor het doen van mededelingen of het stellen van een vraag. Daarvoor dient u de ***extern bericht-functionaliteit*** te gebruiken. U kunt bij uw eigen softwareleverancier navragen waar die mogelijkheid zich binnen uw programma bevindt. Het gaat om mededelingen zoals een adreswijziging van betrokkene, overlijden van betrokkene of het stellen van een algemene vraag (niet zijnde een machtigingsverzoek) in dat specifieke dossier.

#### **Eindrekening & verantwoording bij wijziging van bewindvoerder als beiden digitaal werken**

- **Als de oude en de nieuwe bewindvoerder beiden digitaal werken** dan kan het afleggen van de eindverantwoording ook digitaal. De griffie zal de wijziging in Toezicht verwerken en de oude bewindvoerder ontvangt ***op de dag dat de wijziging ingaat*** een taak dat hij de eindverantwoording moet indienen. De oude bewindvoerder dient de eindverantwoording digitaal in, de nieuwe bewindvoerder ontvangt de eindverantwoording en kan deze digitaal accorderen. De nieuwe bewindvoerder moet daarnaast altijd nog een digitale boedelbeschrijving indienen. Let op dat de eindstanden op de eindverantwoording overeenkomen met de beginstanden op de boedelbeschrijving. Is dat niet zo, geef dan een toelichting op het verschil in de boedelbeschrijving.
- **Als de oude bewindvoerder digitaal werkt en de nieuwe bewindvoerder niet**, dan wordt de digitale behandeling gestopt. De oude bewindvoerder krijgt daarvan een notificatie 'einde digitale behandeling' en zal de eindverantwoording op papier moeten aanleveren bij de nieuwe bewindvoerder. U krijgt daar geen brief over, in de beschikking staat duidelijk de inleverdatum vermeld. U spreekt onderling af wie een afschrift van de eindverantwoording/tevens boedelbeschrijving bij de rechtbank inlevert.
- **Als de oude bewindvoerder niet digitaal werkt en de nieuwe bewindvoerder wel**, dan zal het dossier voor de nieuwe bewindvoerder worden gemigreerd naar het digitale systeem en wordt een boedelbeschrijving klaargezet. Dat ontslaat de nieuwe bewindvoerder niet van de verplichting om de papieren eindverantwoording van de oude bewindvoerder te beoordelen en als deze juist is te accorderen. U spreekt onderling af wie een afschrift van de eindverantwoording bij de rechtbank inlevert.

#### **Afronden van het digitale dossier na opheffing maatregel of bij overlijden betrokkene**

Als het bewind wordt opgeheven of van rechtswege eindigt bij overlijden van betrokkene zal de griffie dat digitaal verwerken en zal de reeds in concept klaargezette rekening en verantwoording voor het lopende jaar **op de datum van opheffing c.q. overlijden automatisch** worden omgezet in een

datum 5 december 2019  
kenmerk -  
pagina 8 van 8

eindrekening en verantwoording over de juiste periode. U hoeft daar als digitaal werkende bewindvoerder zelf niets voor aan te passen in uw systeem. NB: het overlijden dient u per omgaande aan ons door te geven via de extern bericht-functionaliteit (zoals hierboven al is genoemd).

(Eind-)R&V in partnerdossiers; de digitale werkwijze

In de gevallen waarin partners gezamenlijk onder bewind staan en er één wegvalt door opheffing (bijvoorbeeld bij scheiding) of overlijden, dan dient u als de bewindvoerder via een ‘extern bericht bij de zaak’ aan te geven met ingang van welke datum de vermogens van partners zijn gescheiden of de datum van overlijden van één van de partners.

De rechtspraakmedewerker zal de periode van de gezamenlijke eind R&V aanpassen. Nadat de gezamenlijke eind R&V is ingediend zullen de dossiers digitaal worden gescheiden en wordt voor de periode daarna een afzonderlijke verantwoording over het resterende gedeelte van het jaar voor de overblijvende partner klaargezet.